

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-03-10
Besvaras senast
2025-03-19 kl. 12.00

Till statsrådet Camilla Waltersson Grönvall (M)

2024/25:876 Stödet till unga som lämnar samhällsvård

När ett barn eller en ungdom placeras rör det sig om ett allvarligt ingrepp i en ung persons liv. Att placera ett barn eller ungdom kan dock bli nödvändigt utifrån till exempel hemförhållanden eller barnets eget beteende. Parallellt vet vi att unga som har varit placerade, i familjehem, i stödboenden och vid en institution som HVB-hem eller vid Sis-hem, är en särskilt utsatt grupp även framåt i livet efter avslutad placering. Nyligen framtagen forskning, publicerad av SNS, visar till och med att en ung person som varit omhändertagen löper ökad risk att avlida i förtid, till följd av bland annat suicid.

Enligt Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, SBU, löper barn och unga som har varit placerade, jämfört med barn och unga som inte varit placerade, högre risk för en rad negativa faktorer i vuxen ålder. Det är till exempel större risk att unga som varit placerade i vuxen ålder är beroende av bidrag, ägnar sig åt allvarlig kriminalitet, lider av olika former av missbruk, som alkohol- eller narkotikamissbruk, eller lider av allvarlig psykisk ohälsa.

Trots kända risker och trots den investering samhället redan gjort i dessa individer finns det ingen tydlig lagstiftning som reglerar stödet till unga efter placering, och det finns inte någon vägledande praxis för kommunerna. Undersökningar, till exempel från SOS Barnbyar, visar att unga som lämnar samhällsvård i flera fall lämnas vind för våg och får klara sig själva. Det här resulterar i att unga, med erfarenhet av samhällsvård och utifrån sämre förutsättningar, behöver bli vuxna tidigare i livet och i större utsträckning får klara sig själva, jämfört med unga utan erfarenhet av samhällsvård. Detta trots att det finns anledning att misstänka att unga som vuxit upp med samhället som förälder kan sakna kunskaper om hur livet som vuxen ska gå till och alltså är sämre rustade än de som vuxit upp i en familj tillsammans med en eller flera föräldrar.

Frågan om hur ett stöd för unga som lämnar samhällsvård kan utformas har redan utretts noga. Inte bara en utan två statliga offentliga utredningar har lämnat skarpa lagförslag på två olika regeringars bord om ett utökat stöd. I november 2023 lämnade den statliga Utredningen om barn och unga i samhällets vård i sitt betänkande *För barn och unga i samhällsvård* (SOU 2023:66) konkreta förslag till regeringen om ett lagstadgat stöd för unga som lämnar samhällsvård upp till 25 års ålder. Och år 2015 lämnade Utredningen om tvångsvård för barn och unga i betänkandet *Barns och ungas rätt vid*

tvångsvård – Förslag till ny LVU (SOU 2015:71) skarpa lagförslag kring ett utökat stöd.

Trots omfattande forskning och två statliga utredningar som visar att unga som lämnar samhällsvård måste få mer stöd jämfört med vad som bereds gruppen i dag saknas paragrafer om detta i den nya socialtjänstlag som regeringen har presenterat. Om vi inte agerar och investerar i dessa unga i dag riskerar vi att misslyckas med att förhindra lidande för enskilda unga och med att förhindra ökade samhällskostnader.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga statsrådet Camilla Waltersson Grönvall:

När avser regeringen att återkomma till riksdagen med ett skarpt lagstiftningsförslag för att förtydliga och förstärka stödet upp till 25 års ålder för unga som lämnar samhällsvård?

.....

Ulrika Westerlund (MP)

Överlämnas enligt uppdrag

Rebecca Heinemann